

OPONENTSKÝ POSUDOK K INAUGURAČNÉMU KONANIU

Uchádzač: doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD.
Pracovisko uchádzača: PU, Filozofická fakulta, Inštitút stredoeurópskych štúdií
Odbor HIK: slovanské jazyky a literatúry
Oponent: prof. Svitlana Pakhomova, DrSc.
Pracovisko oponenta: PU, Filozofická fakulta, Inštitút ukrajinistiky

Oponentský posudok som vypracovala na základe vymenúvacieho dekrétu za oponenta podpísaného predsedníčkou Vedeckej rady Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a dekanou fakulty, prof. PhDr. Beátou Balogovou, PhD., MBA, zo dňa 12.6.2023 a na základe predloženého spisu uchádzačky, ktorý obsahuje všetky potrebné podklady v zmysle príslušnej legislatívy.

Kvalifikačné predpoklady

Na základe predložených materiálov týkajúcich sa vedeckovýskumnej, publikačnej, pedagogickej a organizačnej činnosti, ako aj poznania vedeckých prác doc. Mgr. Marty Vojtekovej, PhD., konštatujem, že inaugurantka spĺňa a vo väčšine položiek vysoko prekračuje kritériá na získanie vedecko-pedagogického titulu *profesor*: je nositeľkou titulu docent v študijnom odbore slovanské jazyky a literatúry (od r. 2014); je autorkou 2 a spoluautorkou 3 vysokoškolských učebníc, autorkou 2 skrípt a učebných textov a spoluautorkou 1 učebného textu; bola školiteľkou 3 úspešne ukončených doktorandov (z toho v 1 prípade školiteľkou-spezialistkou) atď. Systematicky sledujem jej lingvistický výskum, pedagogickú prácu, dizertácie doktorandov, takže môžem s istotou potvrdiť, že prešla štandardnou profesijnou cestou na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity od odbornej asistentky k vyspelej lingvistickej osobnosti, ktorá harmonicky spája pedagogickú, vedeckú a administratívnu činnosť riaditeľky Inštitútu stredoeurópskych štúdií. Vytvorila vlastnú vedeckú školu polonistiky na Slovensku, uznávanú v slavistickom svete. Meno doc. M. Vojtekovej je v lingvistickej komunite dobre známe, o čom svedčí vysoký citačný index jej vedeckých prác. Dosiahnutá kvalifikácia a odborná profilácia inaugurantky sú v súlade s odborom habilitačného a inauguračného konania, v ktorom sa uchádza o vymenovanie za profesorku.

Pedagogická činnosť

Doc. M. Vojteková je skúsená pedagogička so 16-ročnou praxou. Od r. 2006 pôsobí na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove ako interná vysokoškolská učiteľka so 100 % pracovným úväzkom – aktuálne na Inštitúte stredoeurópskych štúdií (od r. 2019), predtým na Katedre slavistiky/Katedre stredoeurópskych štúdií (od r. 2006). V pedagogickej činnosti možno registrovať široký záber vyučovaných predmetov v bakalárskom, magisterskom i doktorandskom štúdiu. Zabezpečuje alebo zabezpečovala výučbu všeobecnolingvistických predmetov (napr. *Úvod do štúdia jazyka, Dejiny jazykovedy, Základy jazykovej komunikácie, Jazyková typológia, Teória jazykových kontaktov*), slavisticky zameraných predmetov (napr. *Kapitoly zo slavistiky, Aktuálne problémy slovanskej filológie, Súčasná slovanská jazykoveda, Vývin slovanských jazykov, Konfrontačná gramatika slovanských jazykov, Slovensko-slovanské jazykové vzťahy, Jazyk a literatúra v porovnávacom aspekte, Slovensko-poľské jazykové vzťahy*), polonistických a slovackistických predmetov (napr. *Súčasný poľský/slovenský jazyk, Fonetika a fonológia, Praktická morfológia, Praktická syntax, Písomný prejav*), ale aj translatologicky orientovaných predmetov (napr. *Teória prekladu, Prekladateľský seminár, Odborný preklad*). Pri výučbe viacerých disciplín využíva vysokoškolské učebnice (5), skriptá a učebné texty (3), ako aj slovníky (6) publikované v autorstve alebo v spoluautorstve, ktoré sú nielen výsledkom originálnej koncepcie inaugurantky, ale aj interdisciplinárnej projektovej spolupráce, ktorú koordinovala. Je mi známe, že jej publikačné výstupy sú využívané v pedagogickej praxi aj na viacerých slavistických pracoviskách v zahraničí. Doposiaľ bola školiteľkou 31 bakalárskych a 16 diplomových prác, ako aj školiteľkou 2 úspešne obhájených dizertácií a školiteľkou-špecialistkou 1 úspešne obhájenej dizertácie. Pravidelne pôsobí v komisiách pre štátne záverečné skúšky, pripravuje posudky na bakalárske (11) a magisterské práce (7). Uchádzačka je taktiež spolugarantkou bakalárskeho a magisterského stupňa štúdia v programe *stredoeurópske štúdiá* a doktorandského stupňa štúdia v programe *slavistika*, ako aj odboru habilitačného konania a inauguračného konania *slovanské jazyky a literatúry*. Koordinuje odbornú prax a odborné exkurzie pre študentov; organizuje rozličné typy podujatí, ktoré sú zamerané na rozvoj vedomostí, zručností a kompetencií študentov (prednášky, filmové večery, výstavy, prekladateľské workshopy, diskusie, prezentácie publikácií, inštitútové kolo Študentskej vedeckej a umeleckej konferencie na FF PU atď.).

Vedecko-výskumná a expertízna činnosť

Doc. M. Vojteková vďaka svojej publikačnej činnosti (kvantitatívne bohatej a kvalitatívne hodnotnej) je známa ako slavistka (polonistka a slovackistka) doma i v zahraničí,

o čom svedčia aj ohlasy na jej vedecké práce. Publikačné aktivity inaugurantky sa dotýkajú predovšetkým komparatívneho výskumu súčasného poľského a slovenského jazyka. Uchádzačka skúma rôzne úrovne jazykového systému, najmä morfológiu, syntax, slovotvorbu a lexikológiu. Aktívne sa venuje aj problémom prekladovej lexikografie, lingvistickej a anatomickej terminológii a terminografii, ako aj poľsko-slovenskej translatológii. Výsledky vedeckovýskumnej práce inaugurantky sú zverejnené v 118 publikáciách rôznych typov. Za osobitnú zmienku stoja 4 vedecké monografie (3 v autorstve a 1 v spoluautorstve), 6 prekladových slovníkov (3 v autorstve a 3 v spoluautorstve), vedecké štúdie publikované v domácich alebo zahraničných časopisoch evidovaných v databázach Scopus, CCC, WoS CC (celkovo 8), takmer 50 príspevkov publikovaných na zahraničných a domácich konferenciách atď.

Najvýznamnejšie vedecké úspechy uchádzačky tvorí séria autorských monografií venovaných prvotným prepozíciám v slovenčine a poľštine (z morfológického, morfematického, slovotvorného a syntaktického aspektu), slovenským a poľským adjektívam z aspektu slovotvornej motivovanosti a novým kompozitám s iniciálovými bázoidmi cudzieho pôvodu v poľštine. Všetky tri monografie majú premyslenú koncepciu, autorka v nich využíva originálne a vo vzťahu ku skúmanému jazyku či problému aj novátorské teoreticko-metodologické východiská, ktoré môžu byť inšpiratívne pre danú lingvistiku, ale aj pre podobné spracovania v iných jazykoch. Prezentované výsledky sa vždy opierajú o poctivý lingvistický výskum rozsiahleho materiálu (najmä korpusového). Všetky tri monografie vzhľadom na problematiku a skúmané jazyky zaplňajú biele miesta v oblasti komparatívnej slovanskej jazykovedy, ale neraz aj v samotnej polonistike či slovaktike, v ktorých mnohé otázky neboli doposiaľ uspokojivo preskúmané a opísané. Inaugurantka si zakaždým pre svoj výskum vyberá problematiku veľmi aktuálnu a mimoriadne dôležitú. Oceňujem tiež, že realizovaný základný výskum aktívne prepája s lexikografickou činnosťou.

Inaugurantka sa už dlhšiu dobu etabluje aj ako lexikografka. Na svojom konte má v autorstve tri zväzky *Latinsko-slovensko-poľského slovníka anatomických termínov* (1. zv. 2015, 2. zv. 2018, 3. zv. 2019) a v spoluautorstve tri zväzky *Slovensko-poľsko-ruského slovníka jazykovedných termínov* (všetky tri publikované v r. 2019), v ktorom je autorkou slovenskej aj poľskej časti. Hodno tiež zdôrazniť, že je aj autorkou koncepcie tohto slovníka a vedúcou projektu, v rámci ktorého slovník vznikol. Slovníky, zamerané na uvedené slovanské jazyky i vybrané odborné terminológie, sú v jazykovednej slavistike jedinečné. Využiteľné sú študentmi, pedagógmi, prekladateľmi, lingvistami či vedeckými pracovníkmi. Vďaka skúsenostiam s lexikografickou prácou i s koordináciou tímov zo strany Slovensko-poľskej komisie humanitných vied (pri Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej

republiky a Ministerstve vedy a vysokého školstva Poľskej republiky) bola doc. M. Vojtekovej prejavená dôvera a následne dekrétom ministra školstva Slovenskej republiky bola v r. 2022 poverená prípravou *Pol'sko-slovenského slovníka* a koordináciou pracovnej skupiny.

Výsledky svojej vedeckovýskumnej práce inaugurantka aktívne prezentuje na domácich a zahraničných konferenciách, vrátane svetového kongresu polonistov. Celkovo eviduje 19 referátov prihlásených na zahraničné vedecké konferencie, 25 referátov prihlásených na domáce vedecké konferencie, 2 referáty a prednášky na nekonferenčných podujatiach v zahraničí a 2 referáty a prednášky na nekonferenčných podujatiach doma, 3 vyžiadané referáty a štúdie v zahraničí a 5 vyžiadaných referátov a štúdií doma.

Ako dlhoročná vedúca (2001 – 2018) Katedry slovenskej filológie na Užhorodskej národnej univerzite (Ukrajina) môžem potvrdiť, že uchádzačka pravidelne spolupracuje so slavistickými centrami na Ukrajine. Okrem toho udržiava aktívne kontakty s polonistickými a slavistickými pracoviskami predovšetkým v Poľsku a Českej republike. O uznaní doc. M. Vojtekovej zahraničnou odbornou komunitou svedčí napr. jej účasť v medzinárodnom projekte vedenom na UMCS v Lubline (2013 – 2015), členstvá v redakčných radách, vedeckých komitétach a vedeckých radách časopisov (*Studia Slavica*, Ostrava, od r. 2023; *Kontakty*, Krakov, 2020; *TEKA*, Lublin, od r. 2018; *Literaturoznawstwo*, Łódź, 2016 – 2019; *Studia Filologiczne*, Racibórz, 2016 – 2018), v komisiách pre habilitačné konanie (Ostrava), ale aj prijatie do Stowarzyszenia BRISTOL (od r. 2012), vyžiadané recenzentské posudky v zahraničí a vyžiadané posúdenie žiadosti o akreditáciu študijného programu (Ostrava) atď.

Kvalita vedeckých výskumov doc. M. Vojtekovej je potvrdená aj množstvom ohlasov na jej práce (celkovo 191) nielen v slovenských zdrojoch (76), ale aj v zahraničných prameňoch (115). Zvlášť by som chcela poznamenať, že uchádzačka eviduje 16 ohlasov registrovaných v databázach Web of Science alebo Scopus. Dôkazom uznania jej vedeckej činnosti a vedomia o nej tak v slovanskom, ako aj v celoeurópskom priestore sú ohlasy v niekoľkých krajinách mimo Slovenska – Poľsko, Česko, Ukrajina, Rusko, Chorvátsko, Srbsko, Bulharsko, Anglicko, Francúzsko, Nemecko, Rakúsko, Rumunsko.

Doc. M. Vojteková kontinuálne realizuje vedeckovýskumnú činnosť v rámci grantových projektov (celkovo 13). Riešené projekty korešpondujú s odbornou profiláciou uchádzačky a zamerané sú na komparatívny výskum slovanských jazykov, ako aj súčasnú polonistiku a slovakistiku, prekladovú lexikografiu, odbornú terminológiu, slovotvorbu, neológiu, dynamické procesy v súčasnej jazykovednej slavistike atď. V súčasnosti je vedúcou pracovnej skupiny projektu *Pol'sko-slovenský slovník* a zástupkyňou projektu VEGA 1/0025/22. V rámci ukončených projektov bola v 2 prípadoch zodpovednou riešiteľkou (VEGA, KEGA), v 3 prípadoch zástupkyňou a v 6 prípadoch riešiteľkou (VEGA, KEGA, APVV, Visegrad

University Studies Grant, Európske štrukturálne fondy, Grant ministerialny w ramach narodowego programu rozwoju humanistyki).

Celkové hodnotenie

Doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD., je uznávanou vedeckou osobnosťou v celonárodnom aj európskom kontexte. Jej aktivity majú komplexný charakter, vo vedeckovýskumnej, publikačnej, pedagogickej a organizačnej oblasti sú neprehliadnuteľné nielen v kontexte študijného odboru *slovanské jazyky a literatúry* (dovolím si tvrdiť, že aktuálne ide o najvýraznejšiu polonistickú lingvistickú osobnosť na Slovensku). Má tak nielen kvantitatívne (stanovené kritériá na priznanie najvyššej vedecko-pedagogickej hodnosti vo väčšine položiek výrazne prevyšuje), ale najmä kvalitatívne predpoklady rozvíjať a kultivovať vedecké (lingvistické, resp. slavistické) poznanie v pozícii profesorky v akademickom prostredí.

Záver

Na základe uvedených skutočností môžem konštatovať, že uchádzačka spĺňa všetky kritériá na vymenovanie za profesorku a po úspešnom inauguračnom konaní a splnení všetkých legislatívnych požiadaviek v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. **odporúčam** vymenovať uchádzačku **doc. Mgr. Martu Vojtekovú, PhD.**, za profesorku v odbore inauguračného konania *slovanské jazyky a literatúry*.

V Prešove 29.08.2023

Prof. Svitlana Pakhomova, DrSc.